

Dr. Attila Thorday:
Îngrijire pastorală fundamentată biblic
(Teză de abilitare)

Introducere și prezentare

Conform prevederilor în vigoare în România, teza de abilitare trebuie să prezinte activitățile academice ale candidatului, în special activitățile de cercetare și alte activități academice după susținerea tezei de doctorat.

Am împărțit documentul în 5 părți pentru a facilita consultarea. În introducere, fac o prezentare generală a vieții mele și a ideilor din teză. În partea de încheiere, prezint o perspectivă asupra planurilor mele pentru viitorul apropiat, atât în ceea ce privește cercetarea, cât și educația și punerea în practică a teoriilor.

Rezumatul activității mele - deși nu a fost o sarcină ușoară - a fost o sursă de inspirație pentru mine, deoarece a sintetizat mai mult de două decenii și jumătate de activitate în învățământul superior din Ungaria. În acest eseu voi încerca să mă concentrez doar pe cercetarea mea în domeniul teologiei biblice și pastorale și să prezint o traiectorie clară și distinctă a propriului meu domeniu de cercetare, care duce de la teza de doctorat până la lucrarea mea de finalizare a studiilor de față.

1. Descrierea carierei mele profesionale

M-am născut în 1962 la Budapesta. Am absolvit Liceul Piarist din Budapesta în 1980. Mi-am descoperit vocația de profesor când eram în liceu. Am fost atras mai întâi de științele naturale, așa că am absolvit Facultatea de Științe Naturale a Universității József Attila din Szeged în 1986, cu o diplomă în matematică și geografie. Între timp, am fost atras de teologie și am devenit preot catolic. Ca student preot, am absolvit Facultatea de Teologie a Universității Catolice Pázmány Péter în 1992, obținând a doua diplomă de masterat, iar apoi o bursă la Universitatea Gregoriană din Roma, unde am obținut gradul de magister (Licentia in Sacra Theologia) în Teologie Biblică cu magna cum laude în 1994. Teza mea a fost scrisă și susținută în limba italiană sub titlul "*Benedizione iniziale*" della Lettera agli Efesini. Această calificare mi-a dat dreptul de a preda teologia în învățământul superior.

Am început să predau la Colegiul Teologic din Szeged, predecesorul Facultății de Teologie a Universității Ferenc Gál, în urmă cu aproximativ 26 de ani. În anul universitar 1995/96 am predat exegeza Vechiului și Noului Testament în calitate de lector interimar, iar începând cu anul universitar următor am predat exegeza Vechiului și Noului Testament cu normă întreagă. Atunci au apărut primele mele publicații în *Jerome's Notebooks*, o revistă de studii scripturale, iar traducerile mele au fost publicate de editura Agapé. Primul meu volum de sine stătător se intitulează: "*Legământul ca dar și angajament: legământul dintre Dumnezeu și om în Vechiul Testament.*" (*Covenant as Gift and Commitment: the Covenant of God and Man in the Old Testament Scriptures.*)

Mi-am susținut teza de doctorat la Facultatea de Teologie a Universității Catolice Pázmány Péter (PPKE-HTK) în 1997 cu distincția "magna cum laude". Teza mea de doctorat a fost publicată în același an sub titlul: "Dinamica cunoașterii lui Dumnezeu: studii exegetice bazate pe Efeseni." (*The dynamics of the knowledge of God: exegetical studies based on Ephesians*). În anii care au urmat, am cercetat metodele moderne de interpretare a scripturilor. Mi-am prezentat concluziile la cursuri de formare pastorală din întreaga țară și la conferința națională anuală a profesorilor de teologie. Dintre publicațiile din acești ani, cele mai remarcabile sunt studiile care folosesc metodele pe care le-am cercetat pentru a interpreta Evanghelia lui Luca despre copilărie, patimile lui Isus și povestirile despre Înviere. Monografia mea de 220 de pagini intitulată "El s-a dat pe sine pentru noi. Patimile lui Iisus în Evangheliile sinoptice" a fost publicată în 1998. O ediție revizuită, cu aspecte noi și o metodologie revizuită, a fost publicată de Societatea Biblică Catholică Sfântul Ieronim în 2009.

Între timp, în 2001 m-am mutat din Szeged la Budapesta, pentru că am ocupat prin concurs catedra vacantă a Departamentului de Științe Liturgice și Teologie Pastorală de la Facultatea de Teologie a Universității Catolice Pázmány Péter, și în același timp am fost numit profesor universitar extraordinar. Pe parcursul celor cinci ani de mandat, am fost consultant pentru 109 teze de licență și 29 de teze de masterat, și am participat în Comisia de doctorat a Facultății de Teologie, nu doar ca recenzent, ci și ca prim consultant pentru 3 teze.

În acești ani am intrat într-un nou domeniu de cercetare, ale cărui rezultate le-am publicat în 2004 în maghiară și germană în colaborare cu Facultatea de Teologie a Universității din Passau, sub titlul "Predarea religiei și a eticii în Ungaria" (*Vallás- és ethikaoktatás Magyarországon / Religions- und Ethikunterricht in Ungarn*). Mi-am continuat cercetările în acest domeniu și am publicat rezultatele în 2006 în *Communio*, o revistă teologică internațională.

Sunt mândru că am reușit să public în limba maghiară cel mai mare manual de cercetare biblică catolică, în colaborare cu 25 de colegi de-ai mei, după 5 ani de muncă perseverentă de traducere. Volumele I-II-III ale *Jerome Bible Commentary* au fost publicate în 2002-2003, iar eu am fost redactor-șef.

Prima mea publicație în limba engleză a apărut în 2005 în revista *Sacra Scripta* a Universității Babeș-Bolyai din Cluj, sub titlul *The Role of the Neoniskos in the Easter Mystery according to Mark*. În cadrul programului intensiv Erasmus Socrates, am susținut o prezentare pe tema "Contribuția educației religioase la identitatea europeană" la o conferință organizată la Salonic în 2008.

La Colegiul Gál Ferenc (din 2018 Facultatea de Teologie a Universității Gál Ferenc), am predat două cursuri cu normă întreagă pentru studenții din străinătate în cadrul programului Erasmus, în primăvara anului 2016, cu titlul "Cuvântul Bibliei" și "Introducere în credința doctrinară creștină", și din nou în primăvara anului 2019, cu titlul "Cuvântul Bibliei".

De asemenea, am predat la universități din străinătate în cadrul programului Erasmus+: în 2008 la Salonic, în 2013 la Cracovia, în 2016 la Cluj-Napoca, în 2018 la Eichstatt-Ingolstadt, în 2019 la Zagreb, în 2022 la Cluj-Napoca.

În 2006, m-am mutat din nou la Szeged, unde am devenit rector al Institutului pentru Educația Preoților și am putut să îmi exersez experiența în organizarea educațională în calitate de prorector al Colegiului de Teologie. În 2007, am fost numit preot paroh, ceea ce mi-a oferit

ocazia de a pune în practică ceea ce învățasem de ani de zile studenților și personalului pastoral al acestora. În acești ani, principalul meu domeniu de cercetare a fost teologia pastorală. Am reflectat asupra experiențelor mele și le-am comparat cu rezultatele cercetărilor altor profesioniști.

Sunt dedicat îngrijirii pastorale de inspirație biblică, după cum a demonstrat-o prezentarea mea la cea de-a 25-a Conferință Biblică Internațională din 2013. O versiune scrisă a acesteia a fost publicată în "The Principles of Ownership in the Early Church. The punishment of Ananias and Sapphira (Fapte 5:1-11)" în lucrările conferinței "*The Bible and Economics: International Biblical Conference XXV*" din 2014. Continuându-mi cercetările în acest domeniu, în 2016 am publicat "The punishment of Ananias and Sapphira (Fapte 5:1-11: the right to property in the early church" în revista *Studia Biblica Athanasiana*.

De asemenea, îmi public studiile în revista academică *Deliberationes* a Colegiului Gál Ferenc (Universitatea Gál Ferenc din 2018): "Persoana lui Hristos în opera Sfântului Pavel" (2008), "Conceptul de revelație în Corpus Paulinum" (2011), "Slujirea tinerilor către tineri: Antiohia" (2015), "Jocurile de mistere în slujba evanghelizării" (2016), "Posibilitățile comunicării credinței" (2018). Cel mai recent, studiu al meu "Eu sunt cu tine în fiecare zi... Promisiunile lui Dumnezeu conform Scripturilor" a fost publicat în revista *Folia Theologia et Canonica*.

2. Schița tezei de abilitare

După partea de prezentare personală și introductivă, în partea a II-a a tezei mele voi prezenta rezultatele cercetărilor mele în domeniul studiilor scripturale.

În primul capitol (II.1) prezint o examinare a conceptelor teologice biblice de bază. În subcapitolul II.1.1, susțin că descendenții lui Avraam au fost un popor datorită credinței lor într-un Dumnezeu personal și providențial. Descriu dezvoltarea perspectivei istorice care s-a format în jurul lor și etapele de evoluție a istoriografiei lor.

În subsecțiunea II.1.2, prezint rezultatele cercetării mele biblice privind promisiunile lui Dumnezeu și legământul. În opinia mea, conceptul de legământ este cel mai fundamental și, prin urmare, voi prezenta modul în care se fac legămintele și specificitățile relației de legământ care se stabilește, descriind publicațiile mele pe această temă.

Cercetarea mea a inclus relația dintre conceptul biblic de înțelepciune și cunoașterea lui Dumnezeu. Rezultatele sunt rezumate în subsecțiunea II.1.3.

De asemenea, am examinat scrierile mai lirice ale Bibliei, Psalmii, mai ales din punctul de vedere al modului în care aceste rugăciuni din Vechiul Testament pot fi un mijloc de închinare pentru credinciosul creștin. Citez din publicațiile mele pe această temă în subsecțiunea II.1.4.

Voi continua prezentarea rezultatelor cercetărilor mele în domeniul științei scripturale în capitolul II.2, unde voi discuta rezultatele obținute prin diferite metode de interpretare textuală.

În subsecțiunea II.2.1, voi demonstra orientarea spre Patimă prin exemplul Evangheliei lui Marcu, în care se arată încă din primele capitole, în aproape toate pericopele, că evanghelistul îndreaptă atenția cititorului spre ceea ce reprezintă finalitatea, adică faptul că Isus este pregătit să-și dea viața, și că îi pregătește treptat pe discipolii săi pentru acceptarea acestui lucru și

pentru misiunea lor ulterioară în timp. În plus față de abordarea verticală (înainte), voi prezenta ceea ce se numește abordarea orizontală (paralelă) și rezultatele acesteia în compararea descrierii aceluiași eveniment de către trei evangheliști. De asemenea, am combinat aceste două abordări și, ca urmare, prezint fragmente din monografia mea, care a fost publicată în două ediții sub titlul "*Ne-am dat pe noi înșine*".

În subsecțiunea II.2.2, prezint rezultatele analizei retorice pe care prefer să o folosesc dintre cele mai recente metode de analiză literară, pe care le citez din notele mele de curs universitar.

În partea a III-a a tezei mele, rezum activitățile mele didactice și educaționale de la începuturi și până în prezent. În capitolul III.1, am discutat despre activitățile mele ca dezvoltator educațional.

La Colegiul Teologic din Szeged am avut ocazia să dezvolt un sistem de predare a exegezei biblice bazat pe experiența studiilor mele la Roma. Rezultatele sunt prezentate în subsecțiunea III.1.1: descriu conținutul și interrelația unităților de exegeză a Vechiului și Noului Testament, pe care le-am introdus în 1995 și care reprezintă încă structura în care se predă exegeza.

În subcapitolul III.1.2., mi s-a cerut să dezvolt o structură de formare în conformitate cu Acordul de la Bologna la Facultatea de Teologie a Universității Catolice Pázmány Péter în 2005, iar sistemul pe care l-am dezvoltat a fost acceptat în același an, iar începând cu anul universitar 2006/2007, predarea s-a desfășurat în conformitate cu acesta.

Noua structură de formare a oferit, de asemenea, noi oportunități de a oferi un cadru pentru îmbunătățirile necesare de mult timp. Acesta este subiectul subsecțiunii III.1.3, în care prezint temele noilor unități de formare care au fost introduse. Dezvoltarea tuturor acestor lucruri și găsirea de formatori potriviți a fost sarcina mea la acea vreme.

În capitolul III.2, am enumerat disciplinele pe care le predau și unitățile de predare care le aparțin. Prezint temele lor și pe cele pentru care mi-am făcut propriile note. Anexa 5 enumeră disciplinele pe care le-am predat și instituțiile de învățământ superior în care le-am predat, în ce an universitar și pentru câte ore.

Reflectând asupra rolului meu ca profesor, rolul meu de motivator și evaluator este prezentat în capitolul III.3. Pentru activitatea de motivare, voi scrie despre seminarul de traducere biblică și voi enumera roadele acestuia. Pentru activitatea evaluativă, voi prezenta rolul meu de conducător și evaluator al tezelor de finalizare de studii. În anexele 6-7, am enumerat în ordine cronologică numele și titlurile tezelor scrise sub îndrumarea mea, la ce instituții de învățământ superior, în ce an universitar, la ce nivel (licență, masterat sau doctorat) și cu ce titlu.

De asemenea, în ultimele decenii am lucrat în domeniul formării și educației preoțești. Experiența mea în acest sens este rezumată în subsecțiunea III.3.3. În calitate de magistrul de seminar, am organizat și supravegheat practica pastorală a elevilor, astfel încât acest lucru a influențat dezvoltarea educațională, motivarea și evaluarea, dar în același timp am dedicat spațiu și dezvoltării talentelor prin editarea *Anualelor Seminarului*.

Partea a IV-a a tezei mele se referă la munca mea pentru societate în general. În primul capitol (IV.1), reflectez asupra rolului bisericii ca transmițător al credinței, explorând ce noi strategii de adaptare pot fi identificate în circumstanțe sociale în schimbare. Analizez exemple de experiențe și prezint rolul pe care mi l-am asumat în cadrul acestora. După ce am făcut

distincția între educația religioasă în școli și cateheza parohială în ceea ce privește obiectivele și metodele în subsecțiunea IV.1.1, voi sublinia interdependența lor. Această distincție este susținută nu numai de orientările stabilite în documentele Bisericii, ci și de propria mea experiență.

În subsecțiunea IV.1.2, rezum rezultatele unui proiect de cercetare la care lucrez de mai mulți ani. Am colectat date despre situația educației religioase din Ungaria, pe care le-am folosit ca bază pentru a contura tendințe. În două lucrări publicate în limba maghiară și două în limba germană, am examinat cauzele faptelor cuantificate și am indicat consecințele probabile.

În subsecțiunea IV.1.3, voi discuta despre activitățile mele în domeniul formării continue a profesorilor de educație religioasă. În timp ce în partea a III-a anterioară a tezei mele am descris activitățile mele în dezvoltarea și punerea în aplicare a formării lor, aici descriu activitatea mea în formarea continuă a profesorilor de educație religioasă. Activitatea lor pedagogică este susținută de discuții de caz, de practicarea metodelor interactive și de elaborarea de programe de studiu. Voi menționa, de asemenea, activitatea mea din 2005 în Comisia națională, în care se realizează elaborarea anuală a subiectelor de bacalaureat în domeniul educației religioase.

În capitolul IV.2 prezint rezultatele cercetărilor mele în domeniul teologiei pastorale, care pot fi considerate ca fiind cercetări interdisciplinare. Am ținut prelegeri la conferințe organizate de Departamentul de Etnografie al Facultății de Științe Umaniste a Universității din Szeged, iar unele dintre publicațiile mele sunt rezumate în subcapitolul IV.2.1. În cursul cercetării mele, am monitorizat procesele de transfer de credință ale bisericii, reflectând asupra propriei mele experiențe pastorale și trăgând concluzii generale din perspective practice în domeniul evanghelizării.

Tensiunea dintre instituție și carismă și complementaritatea lor este discutată în subsecțiunea IV.2.2 a tezei mele, cu mai multe trimiteri la studiul meu pe această temă, intitulat "Șansele transmiterii credinței în țara noastră...". Cunoscând experiența istorică a Bisericii și studiind situația eclezială locală din ultimii 80 de ani, am găsit paralele interesante: etapele de dezvoltare ale oricărei comunități umane sunt în esență aceleași. Dar dacă cunoaștem procesele, este posibil să facem corecții în timp util pentru a ne atinge obiectivele.

În capitolul IV.3, prezint modalitățile de pastorație matrimonială și familială pe baza propriilor mele experiențe și activități. Deoarece sunt membru al mișcării spirituale de reînnoire a bisericii Married Weekend din 1997, am enumerat etapele activității mele în acest domeniu în subcapitolul IV.3.1. Eu însumi lucrez întotdeauna în echipă, adică, în calitate de preot cleric, împreună cu unul sau două cupluri căsătorite, pregătim și desfășurăm cursuri de formare și perfecționare pentru preoți și cupluri căsătorite în toată țara.

În următorul subcapitol IV.3.2, voi vorbi despre așa-numitul weekend de logodnă pentru cuplurile tinere care urmează să se căsătorească. Sunt convins că mariajele durabile și pline de iubire necesită o pregătire sistematică. Am adus această formare în Ungaria și am adaptat-o la condițiile locale printr-un efort de echipă. Voi prezenta tema și metoda dezvoltată, precum și rezultatele cercetării asupra tinerilor care se pregătesc pentru căsătorie, pe baza feedback-ului de la 64 de sesiuni de formare de trei zile pe care le-am condus în ultimele două decenii.

În capitolul IV.4 al tezei mele, prezint contextul național al angajamentului meu pastoral. În primul rând, în subcapitolul IV.4.1, enumăr activitatea mea în domeniul unității creștinilor, al ecumenismului. Spiritualitatea mea este definită de relația mea personală și profesională cu Taizé. Pe lângă articolele mele despre ei, traducerea manualelor lor biblice este semnificativă (a se vedea Anexa 2 pentru o listă a publicațiilor mele).

În subsecțiunea IV.4.2, voi prezenta activitățile mele în care sunt implicat în organizații creștine la nivel național care au ca scop formarea și educarea intelectualilor creștini tineri sau adulți. Printre activitățile mele mediatice, voi evidenția numeroasele emisiuni pe care le-am înregistrat pentru MóraNet TV și participarea mea la canalul de serviciu public "Evangélium" de la televiziunea maghiară de stat 5 ("MTV5"), care are o tematică culturală.

În cele din urmă, partea a V-a a tezei mele se referă la planul de dezvoltare profesională pentru viitor, care este, desigur, mai puțin extins decât cele anterioare, deoarece această teză trebuie să prezinte în principal rezultatele deja obținute. Menționez, totuși, că intenționez să continui să predau cursuri de exegeză pastorală și biblică la Facultatea de Teologie a Universității Gál Ferenc, unde sunt stabilit. Sunt, de asemenea, încântat să continui să fiu invitat să predau cursuri la universități din străinătate în cadrul programului Erasmus+, nu numai în limba engleză, ci și în franceză și italiană, dacă este necesar.

Subiectul meu special de cercetare este îngrijirea pastorală a căsătoriei în domeniul teologiei pastorale. Continui să fiu invitat la conferințe internaționale pe această temă. Proiectul Lighthouse-2033, lansat în 2017 în cadrul *Întâlnirii Mondiale a Căsătoriei*, implică echipe de trei persoane din 13 țări europene, iar eu sunt membru al echipei din Ungaria, în calitate de teolog. Această cercetare interdisciplinară explorează formele contemporane de comunicare interpersonală, cu un accent deosebit pe vocațiile de viață care stau la baza societății.

Szeged, 27 iunie 2022.